

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

БАКАЛАВР

Кафедра товарознавства та комерційної діяльності в будівництві

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан будівельно-технологічного
факультету

 / В.І. Гоц /
« 30 » червня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

" РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА "

(назва освітньої компоненти)

шифр	назва спеціальності, освітньої програми
075	Маркетинг, товарознавство та комерційна діяльність

Розробник(и):

Алавердян Л.М., к.екон.н., доцент кафедри ТКДвБ

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання)

(підпис)

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання)

(підпис)

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання)

(підпис)

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання)

(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри товарознавства та комерційної діяльності в будівництві, протокол №23 від «27 » червня 2023 року

Завідувач кафедри

(підпис)

 (Захарченко П.В.)
(прізвище та ініціали)

Схвалено гарантом освітньої програми 075 «Маркетинг»

Гарант ОП

(підпис)

/Марченко С.М./

Розглянуто на засіданні науково-методичної комісії спеціальності протокол № 10 від «28 » червня 2023 року

ВИТЯГ З РОБОЧОГО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ

шифр	Назва спеціальності, освітньої програми	Форма навчання: денна											Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження заступником декана факультету	
		Кредитів на сем.	Обсяг годин аудиторних						Сам. роб.	Кількість індивідуальних робіт						
			Всього	у тому числі			КП	КР		РГР	Конт. роб					
				Разом	Л	Лр						Пз				
075	Маркетинг	5	150	80	40		40	70				1	Екз.	1		

шифр	Назва спеціальності, освітньої програми	Форма навчання: заочна											Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження заступником декана факультету	
		Кредитів на сем.	Обсяг годин аудиторних						Сам. роб.	Кількість індивідуальних робіт						
			Всього	у тому числі			КП	КР		РГР	Конт. роб					
				Разом	Л	Лр						Пз				
075	Маркетинг	5	150	34	10		24	116				1	Екз.	1		

Мета та завдання освітньої компоненти

Мета дисципліни:

формування знань щодо теоретичних і практичних засад територіальної організації продуктивних сил України, сучасного стану та напрямків регіонального розвитку економіки.

Компетентності здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Зміст компетентності
Інтегральна компетентність	
ІК	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері підприємництва та комерційної діяльності, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки, менеджменту, бізнес-підприємництва і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	
ЗК 1	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.
ЗК 2	
ЗК 4	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК 6	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 11	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 13	Здатність працювати в команді.
ЗК 14	Здатність працювати в міжнародному контексті.
	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
Фахові компетентності	
ФК1	Здатність логічно і послідовно відтворювати отримані знання предметної області маркетингу.
ФК3	Здатність використовувати теоретичні положення маркетингу для інтерпретації та прогнозування явищ і процесів у маркетинговому середовищі.
ФК8	Здатність розробляти маркетингове забезпечення розвитку бізнесу в умовах невизначеності.
ФК11	Здатність аналізувати поведінку ринкових суб'єктів та визначати особливості функціонування ринків

Програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

№	Програмний результат навчання	Метод перевірки навчального ефекту	Форма проведення занять	Посилання на програмні компетентності
---	-------------------------------	------------------------------------	-------------------------	---------------------------------------

1.	ПР2. Аналізувати і прогнозувати ринкові явища та процеси на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок здійснення маркетингової діяльності.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження,	Лекції практичні заняття	<i>ПР2</i> ФК1, ФК3, ФК8, ФК11
2.	ПР5. Виявляти й аналізувати ключові характеристики маркетингових систем різного рівня, а також особливості поведінки їх суб'єктів.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження,	Лекції практичні заняття	<i>ПР5</i> ФК1, ФК3, ФК8, ФК11
3.	ПР8. Застосовувати інноваційні підходи щодо провадження маркетингової діяльності ринкового суб'єкта, гнучко адаптуватися до змін маркетингового середовища.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження,	Лекції практичні заняття	<i>ПР8</i> ФК1, ФК3, ФК8, ФК11
4.	ПР9. Оцінювати ризики провадження маркетингової діяльності, встановлювати рівень невизначеності маркетингового середовища при прийнятті управлінських рішень.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження,	Лекції практичні заняття	<i>ПР9</i> ФК1, ФК3, ФК8, ФК11
5.	ПР10. Пояснювати інформацію, ідеї, проблеми та альтернативні варіанти прийняття управлінських рішень фахівцям і нефаківцям у сфері маркетингу, представникам різних структурних підрозділів ринкового суб'єкта.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження,	Лекції практичні заняття	<i>ПР10</i> ФК1, ФК3, ФК8, ФК11
6.	ПР15. Діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних принципів маркетингу, поваги до культурного різноманіття та цінностей громадянського суспільства з дотриманням прав і свобод особистості.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження,	Лекції практичні заняття	<i>ПР15</i> ФК1, ФК3, ФК8, ФК11
7.	ПР18. Демонструвати відповідальність у ставленні до моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства у професійній маркетинговій діяльності.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження,	Лекції практичні заняття	<i>ПР18</i> ФК1, ФК3, ФК8, ФК11

ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ, МЕТОД І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА».

Сутність поняття „регіональна економіка”, визначення сутності поняття „регіональна економіка”. Ретроспективний огляд появи даного терміну. Теоретико-методологічні основи регіональної економіки.

Об'єкт, предмет дисципліни „регіональна економіка”. Місце дисципліни в системі наукових знань. Зв'язок дисципліни з соціально-економічною географією, розміщенням продуктивних сил і регіональною економікою, макроекономікою, мікроекономікою, соціально-економічною статистикою, фінансами та іншими науками які вивчають економіку в різних аспектах. Завдання і значення дисципліни.

Основи розміщення і територіальної організації продуктивних сил України, сучасного стану і головних напрямів регіонального розвитку економіки в умовах ринкових відносин.

ТЕМА 2 ЗАКОНОМІРНОСТІ, ПРИНЦИПИ І ФАКТОРИ РОЗМІЩЕННЯ ПРОДУКТИВНИХ СИЛ ТА ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНІВ.

Зміст поняття «продуктивні сили», поняття «розміщення продуктивних сил» (дисципліна, процес, локалізація в просторі, структурні зрушення, зсуви) і поняття «територіальна організація продуктивних сил».

Територіальний поділ праці і розміщення продуктивних сил. Концепція факторів розміщення продуктивних сил як одна з фундаментальних у даному курсі. Фактори (чинники) як рушійні сили, першопричини будь-яких процесів. Основоположники вчення про фактори розміщення. Фактори розвитку у т. ч. регіонального.

Потенціал регіонального розвитку як сукупність факторів регіонального розвитку.

Традиційна класифікація факторів: фактор економіко-географічного положення; природно-ресурсні фактори; історичні фактори; демографічні фактори; соціальні фактори; екологічні фактори; фактор науково-технічного прогресу; часовий фактор, тощо. Визначальна роль екологічних і соціальних критеріїв у розміщенні продуктивних сил.

Урбанізація та проблеми довкілля. Вплив науково-технічного прогресу на розміщення продуктивних сил.

Економічні закони суспільного виробництва і закономірності розміщення продуктивних сил, їх об'єктивний характер. Поняття про закономірності (закони, начала, правила) як про особливі групи необхідних, істотних, стійких відношень (взаємозв'язків), між територією (територіальними ресурсами) і продуктивними силами; як відображення тяжіння окремих елементів сфери матеріального виробництва і сфери послуг до території з особливими характеристиками, а також як відображення специфіки територіальної організації виробництва (концентрація і дисперсність, спеціалізація і комплексність, комбінування і кооперування і т. д.) та розселення. Основні риси цих відношень (взаємозв'язків): об'єктивність, необхідність, обов'язковість прояву, автономність.

Суть наступних законів і закономірностей:

- закон поділу праці – закономірність територіального поділу праці.

– закон інтеграції праці – закономірність регіональної інтеграції господарства.

Сучасні інтеграційні процеси, вирівнювання ступенів економічного і соціального розвитку окремих регіонів. Коротка характеристика закономірностей розміщення продуктивних сил. Поняття про принципи розміщення продуктивних сил.

Практичне заняття.

Зміст заняття

1. Закономірності розміщення продуктивних сил.
2. Фактори та специфіка їх впливу на РПС.
3. Принципи раціонального розміщення галузей господарства.
4. Техніко-економічні особливості галузей господарства та їх залежність від дій факторів.
5. Методи дослідження «територіальної організації виробництва».
6. Виконання завдань.

ТЕМА 3. РЕГІОН У СИСТЕМІ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ПОДІЛУ ПРАЦІ.

Господарство країни як складна економічна, соціальна, екологічна система. Сутність формування „соціально-економічного простору”, „економічного простору”. Сутність поняття „регіон”, місце регіону в економічному просторі, однорідні (гомогенні), вузлові регіони. Структуру регіону як таксону (ядро), периферія. Комплексний розвиток регіону.

Поняття територіальної соціально-економічної системи, основні функціональні підсистеми ТСЕС (виробнича підсистема, соціальна підсистема і природо-ресурсна підсистема).

Галузева і територіальна структура регіону. Поняття про галузь („господарська галузь”, „відомча галузь”). Галузь, підприємства якої випускають однорідну продукцію, або так звана „чиста” галузь. Номенклатура галузей. Державний класифікатор видів економічної діяльності (КВЕД) ДК 009-96. Галузева структура як склад галузей, співвідношення і взаємопов’язаність між ними. Поняття про ”горизонтальні” зв’язки і «”вертикальні” зв’язки. Галузі спеціалізації, галузі експортної спеціалізації, допоміжні, обслуговуючі галузі.

Поняття про інфраструктуру (поєднання діючих споруд, будівель, мереж, що прямо не беруть участі у виробництві матеріальних благ, але необхідні для самого процесу, і які можна об’єднати у певні однорідні групи галузі). Виробнича, інженерна, соціальна, транспортна і економічна інфраструктура.

Типи структури господарства країни: аграрний, аграрно-індустріальний, індустріальний, індустріально-аграрний. Територіальна структура як об’єкт дослідження, як „стержнева категорія” геопросторової організації господарства країни, що охоплює ряд основних економічно-географічних понять і, зокрема, наявність і взаємозв’язаність форм територіальної організації продуктивних сил. Територіальні структурні ланки – форми розміщення продуктивних сил (стійкі економіко-географічні утворення, що характеризуються розмірністю, конфігурацією, щільністю і взаємним розташуванням структурних елементів): економічна зона, економічний район, економічний підрайон, обласний район, економічний (господарський) округ, економічний вузол, і елементарні складові структури – економічні центри і пункти. Диспропорції у територіальній структурі національної економіки. Види просторових диспропорцій: зниження продуктивності праці (у результаті вичерпання ресурсів, несвоєчасного вводу потужностей і т. д.), зниження життєвого рівня населення (при наявності недостатньої кількості місць прикладання праці, відставання розвитку соціальної інфраструктури), погіршення стану навколишнього середовища (у результаті перевантаження ділянки видами підприємства, скупчення екологічно шкідливих виробництв).

Порушення пропорційності – зміна геопросторової структури таксонів, її перебудова, формування нової територіальної структури. Критерії та шляхи удосконалення територіальної структури.

Практичне заняття.

Зміст заняття

1. Поняття регіону як економічної категорії
2. Регіональний поділ праці
3. Сутність економічного аналізу регіону
4. Виконання завдань.

ТЕМА 4. ГОСПОДАРСЬКИЙ КОМПЛЕКС УКРАЇНИ, ЙОГО СТРУКТУРА І ТРАНСФОРМАЦІЯ В РИНКОВИХ УМОВАХ.

Загальні риси господарського комплексу України. Економіка країни як єдиний господарський комплекс.

Поняття, сутність та складові виробничого комплексу та його інфраструктури. Виробничий комплекс як складова частина національної економіки, структура виробничого комплексу, виробничий комплекс як складова сфери виробництва товарів і

послуг (промисловість, сільське господарство, а також виробнича інфраструктура). Промисловість як провідна ланка виробничого комплексу, що визначає територіальну організацію господарства.

Територіальна структура виробничого комплексу, формування його територіальної організації, основні елементи територіальної організації (промисловий район, промисловий вузол, промисловий центр, промисловий пункт). Зміна в галузевій структурі в результаті змін форм власності, розширення співпраці з розвиненими країнами світу, розвитком кризових явищ (розриву старих зв'язків між підприємствами, ріст інфляційних процесів). Стратегія і тактика структурної перебудови промисловості.

Особливості сучасної економічної ситуації в Україні. Рівень розвитку продуктивних сил як один з найважливіших економічних факторів подальшого розвитку економіки країни. Формування нових відносин у сфері економічної діяльності всіх видів. Виробнича інфраструктура її роль в структурі виробничого комплексу.

Роль науковоінформаційних галузей у виробничій інфраструктурі, роль технополісів, складові виробничої інфраструктури (будівельний комплекс, транспортний комплекс, зв'язок). Місце інженерної інфраструктури.

Практичне заняття.

Зміст заняття

1. Сутність та структура господарського комплексу.
2. Сучасна галузева структура господарства та тенденції її розвитку.
3. Промисловість, як базова галузь господарства країни та її регіонів.
4. Динаміка структури та проблеми розвитку господарства країни та її регіонів.
5. Виконання завдань.

ТЕМА 5. ПРИРОДНИЙ ТА ТРУДОРЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ.

Природно ресурсний потенціал і його структура. Місце України у світових сировинних і паливно-енергетичних ресурсах та ступінь забезпечення власних потреб. Характеристика мінеральних, земельних, водних, біологічних, рекреаційних та інших ресурсів. Економічна доцільність освоєння окремих видів природних ресурсів при сучасному рівні розвитку продуктивних сил.

Народонаселення та його роль у розвитку територіальної організації господарства. Чисельність населення, та інші показники які аналізують народонаселення. Регіональні особливості відтворення населення. Демографічні проблеми. Населення різних регіонів. Територіальне розміщення, територіальна організація населення. Міське та сільське населення. Міські агломерації. Пріоритетність розвитку малих і середніх міст. Урбанізація та проблема доквілля. Національний склад населення, етногенез українського народу.

Проблеми розширеного відтворення населення на сучасному етапі розвитку продуктивних сил. Новий зміст поняття “розширене відтворення населення” (зростання кваліметричних якостей трудового потенціалу замість його кількісного зростання). Формування нової соціальної структури населення. Поняття про індекс людського розвитку. Міграція населення та її види. Регіональні особливості та відмінності у рівні життя населення. Трудові ресурси. Структура і розподіл за видами зайнятості, сферами виробництва, галузями господарства. Трудоресурсна ситуація та її регіональні особливості.

Ринок праці. Забезпечення ефективної зайнятості. Регулювання регіональних ринків праці. Проблеми безробіття в Україні.

Практичне заняття.

Зміст заняття

1. Природно-ресурсний потенціал України, його структура і особливості розміщення
2. Кількісна і якісна оцінка природних ресурсів та природних умов.
3. Характеристика природно-ресурсного потенціалу України та її регіонів

4. Ресурсозбереження — головний напрям використання природно-ресурсного потенціалу
5. Водні, земельні, лісові ресурси, їх господарське значення і проблеми раціонального використання.
6. Вплив природно-ресурсного потенціалу на спеціалізацію та територіальну організацію господарських комплексів регіонів України.
7. Сучасна демографічна ситуація в Україні та шляхи вирішення основних демографічних проблем.
9. Основні проблеми трудозабезпеченості та раціонального використання трудових ресурсів України.
10. Виконання завдань.

ТЕМА 6. ЕКОНОМІЧНЕ РАЙОНУВАННЯ ТА ТЕРИТОРІАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ГОСПОДАРСТВА.

Економічне районування як науковий метод територіальної організації господарства. Наука про економічне районування. Визначення економічного районування, рівні економічного районування.

Територіальний поділ та інтеграція праці – основа формування економічних районів. Поняття про економічний район, як територіальну підсистему національного комплексу першого рангу і спеціалізацією загальнодержавного значення.

Головні ознаки району. Сучасні уявлення про економічний район, як про територіально-господарський комплекс. Об'єктивний характер формування економічного району. Наука про економічне районування. Визначення економічного районування.

Методологічні підходи економічного районування, економічного району. Районоутворювальні фактори та їх структура (відносини у процесі економічної діяльності, поділ та інтеграція праці, співвідношення форм власності, технічна база господарства, природні умови та ресурси, політико-адміністративні межі, працересурсний потенціал тощо).

Принципи економічного районування. Визначення факторів та принципів економічного районування різними науковцями. Основні підходи до економічного районування (пропозиції щодо макроекономічного районування українських науковців) та його проблем. Таксономія економічних районів: головні (великі) економічні райони, економічні підрайони, обласні економічні райони, низові економічні райони, економічні вузли. Практичне значення економічного районування.

Практичне заняття.

Зміст заняття

1. Сутність категорії «економічний» (суспільно-географічний) район.
2. Структура економічного району та її елементи.
3. Види економічного районування.
4. Сучасна мережа економічних районів України і проблеми її удосконалення.
5. Виконання завдань.

ТЕМА 7. СУТНІСТЬ, МЕТА І ЗАВДАННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ.

Визначення регіональної політики, регіонально-економічної політики. Основні напрями регіональної економічної політики. Концепція державної регіональної політики. Аспекти регіональної економічної політики. Цілі і завдання державної регіональної фінансової політики вертикальні й горизонтальні фіскальні дисбаланси. Механізм фінансового вирівнювання Основні завдання регіональної економічної політики.

Поняття про внутрішні міждержавні фінансові відносини. Цілі регіональної економічної політики. Примноження національного багатства країни. Підвищення територіального поділу праці. Оптимізація інтеграційних і дезінтеграційних процесів. Врахування особливості регіонів. Теорії регіональної політики.

Об'єкти та суб'єкти регіональної економічної політики. Адміністративна область як одиниця регіональної економічної політики. Розмежування повноважень між центром і регіонами. Підвищення ролі території у розвитку продуктивних сил. Посилення спрямовуючої і координуючої ролі держави. Гармонійне поєднання державного управління і місцевого сома врядування як основи розмежування повноважень у сфері управління економікою.

Механізм реалізації регіональної економічної політики. Складові елементи механізму реалізації регіональної економічної політики: законодавчо-нормативна база, бюджетнофінансове регулювання, вільні економічні зони, транскордонне співробітництво.

Прямі і непрямі методи регіональної економічної політики. Характеристика системи управління регіональним розвитком. Правові, економічні, адміністративні методи регіональної економічної політики. Основні напрями створення ефективної системи регулювання економічного розвитку регіону. Горизонтальні та вертикальні взаємодії місцевої адміністрації. Інвестиційна політика регіону. Інвестиційний потенціал регіону. Поняття про фінансову автономію. Місцевий бюджет в бюджетній системі.

Основні принципи регіональної економічної політики України. Регіональна економічна політика України як один із засобів інтеграції країни у Європейську і Світову співдружність країн.

Практичне заняття.

Зміст заняття

1. Місце і значення регіональної економічної політики
2. Цілі та задачі регіональної економічної політики.
3. Основні принципи державної регіональної економічної політики України
4. Виконання завдань

ТЕМА 8. МІЖГАЛУЗЕВІ ГОСПОДАРСЬКІ КОМПЛЕКСИ ТА РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ЇХ РОЗВИТКУ І РОЗМІЩЕННЯ.

Об'єктивний характер формування міжгалузевих комплексів. Міжгалузеві комплекси – поєднання галузей за певною метою.

Характеристика міжгалузевих комплексів:

1. агропромисловий: роль комплексу в господарстві країни та його структура, галузі комплексу як фактор районування, їх вплив на розвиток та територіальну організацію господарства; вплив науково-технічного прогресу на розвиток і розміщення міжгалузевого комплексу України; розміщення галузей комплексу та їх коротка характеристика;

2. машинобудівний;
3. лісовиробничий;
4. металургійний;
5. хімічний;
6. будівельний;
7. паливно-енергетичний;
8. транспортний;
9. водогосподарський;
10. комплекс з виробництва непродовольчих товарів народного споживання;
11. еколого-економічний;
12. соціальний комплекс;
13. рекреаційний;
14. науковий.

Практичне заняття.

Зміст заняття

1. Паливно-енергетичний комплекс (ПЕК) України. Структура, динаміка розвитку ПЕК України.

2. Паливно-енергетичний баланс і тенденції його зміни.
3. Машинобудівний комплекс України.
4. Загальна характеристика продовольчих комплексів рослинницької та тваринницької орієнтації;
5. Райони та центри харчової промисловості України та їх спеціалізація.
6. Роль транспорту в територіальному поділі праці, спеціалізації та інтеграції господарства.
7. Виконання завдань.

ТЕМА 9. ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ ЯК ЄДНІСТЬ РЕГІОНАЛЬНИХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ.

Етапи соціально-економічного розвитку. Два підходи до оцінки періодизації суспільного розвитку: цивілізаційний, формаційний. Суспільно-економічна формація в розумінні прибічників формаційного підходу. Характерні особливості протікання процесів регіоналізації в Україні, їх етапність (перший період, другий тощо). Основні позитивні зрушення які відбулися в економіці регіонів (адаптація до нових економічних умов, зростання випуску продукції в галузях машинобудування, металургії, деревообробної галузі).

Соціально-економічні проблеми регіонів України. Комплекс чинників які зумовлюють вплив на соціально-економічний розвиток регіонів (макрорівневі, зовнішні, внутрішні, об'єктивні та суб'єктивні).

Практичне заняття.

Зміст заняття

1. Сутність регіональної економіки та її територіальні особливості.
2. Економіка регіонів - ланка єдиного народногосподарського комплексу України.
3. Спеціалізація економічних районів України і їх місце в територіальному поділі праці.
4. Комплексний соціально-економічний розвиток територій в умовах ринкових відносин.
5. Диференціація економічних районів України за рівнем розвитку її продуктивних сил.
6. Соціально-економічні та екологічні проблеми розвитку економіки регіонів України та шляхи їх вирішення.
7. Виконання завдань.

ТЕМА 10. ЕКОНОМІКА РЕГІОНІВ УКРАЇНИ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.

Підходи до економічного та соціально-економічного районування в Україні. Проблемність районування України. Районування України за сучасними відомими українськими вченими. Аналіз існуючих схем районування України. Особливості сучасної регіональної організації продуктивних сил України.

Місце і спеціалізація економічних районів у системі територіального поділу праці. Комплексний соціально-економічний розвиток територій в умовах ринкових відносин. Збільшення внеску кожного регіону в розвиток господарства країни. Характеристика продуктивних сил економічних районів.

Соціально-економічні і екологічні проблеми регіонів та шляхи їх вирішення.

1. Західний економічний район. Фактори розвитку району. Людські ресурси. Роль і місце району у системі національної економіки. Господарський комплекс району як інтегральне поєднання міжгалузевих територіальних комплексів: паливно-енергетичного, машинобудівного, хімікоіндустріального, агропромислового, лісопромислового, індустріально-будівельного, транспортного і реакційного. Промисловість – провідна

галузь району. Особливості формування галузевої та територіальної структури регіону. Соціально-економічні, екологічні, демографічні та інші проблеми розвитку регіону.

2. Центральний економічний район.
3. Північно-східний економічний район.
4. Східний економічний район.
5. Центральні-східний економічний район.
6. Південний економічний район.

Практичне заняття.

Зміст заняття

1. Місце і роль регіону в економіці України.
2. Економічна оцінка природно-ресурсного і трудового потенціалу регіону.
3. Галузева структура господарського комплексу регіону.
4. Сучасний стан розвитку і територіальні особливості розміщення основних галузей господарського комплексу регіону.
5. Основні проблеми і перспективи розвитку господарського комплексу регіону
6. Виконання завдань.

ТЕМА 11. МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ЗВ'ЯЗКИ УКРАЇНИ ТА ЇЇ ІНТЕГРАЦІЯ В ЄВРОПЕЙСЬКІ ТА ІНШІ СВІТОВІ СТРУКТУРИ.

Міжнародні (зовнішні) зв'язки як взаємообмін однієї країни з іншими країнами світу енергією, інформацією та іншими продуктами економічної діяльності, а також як всі види співпраці (політичної, економічної, неформальної тощо) і особисті контакти громадян.

Структура міжнародних (зовнішніх) зв'язків. Політичні зв'язки.

Характер і напрямки зовнішньоекономічної діяльності держави.

Міністерство закордонних справ та його роль у формуванні політичних зв'язків. Зв'язки на рівні партій, громадських організацій та на рівні різних органів влади. Міжнародні політичні організації. Участь у роботі ООН, у Хельсінському процесі, у СНД тощо. Наукові, культурні та туристські зв'язки.

Зовнішньонаукова, зовнішньо культурна діяльність та міжнародний туризм.

Міжнародний поділ праці, його суть і значення у формуванні зовнішньоекономічних зв'язків. Зовнішні економічні зв'язки як один з найважливіших засобів економії суспільної праці.

Передумови розвитку міжнародних економічних зв'язків, що впливають з необхідності поглиблення міжнародного поділу праці, інтересів зміцнення незалежності України.

Місце України у світовому поділу територіальному поділі праці. Об'єктивні передумови розширення зовнішньоекономічних зв'язків, що впливають з необхідності поглиблення міжнародного поділу праці, інтересів зміцнення незалежності України. Економічні зв'язки. Зовнішньоекономічна діяльність і зовнішньоекономічна політика. Основні форми зовнішньоекономічних зв'язків. Зовнішня торгівля: структура, тенденції розвитку. Експорт, імпорт. Поліпшення структури торгівлі. Бартерні операції. Створення спільних підприємств і міжнародних організацій за участю українських та іноземних організацій, фірм, управлінь. Проблеми іноземного інвестування. Вільні та спеціальні економічні зони. Соціально-економічний тип держав. Найбільш характерні групи країн (економічно розвинені країни, країни великої вісімки, розвинені країни Західної Європи, країни середнього рівня, країни що розвиваються і країни перехідної економіки) Екологічні зв'язки. Міжнародні екологічні програми. Участь України у міжнародній програмі «Людина і біосфера».

Практичне заняття.

Зміст заняття

1. Основні пріоритети та причини розвитку зовнішньоекономічних зв'язків країни

2. Вплив міжнародного територіального поділу праці на формування міждержавних економічних зв'язків
3. Механізм зовнішньоекономічної діяльності України: сутність та принципи формування
4. Основні форми економічного співробітництва країн світу.
7. Виконання завдань.

ТЕМА 12. ФАКТОРИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПРОДУКТИВНИХ СИЛ.

Сталий розвиток суспільства та його екологічна, економічна та соціальна складові. Стратегія сталого розвитку України. Зростання масштабів виробництва та його вплив на навколишнє середовище.

Промисловий комплекс і проблеми раціонального природокористування. Екологічні проблеми теплової, атомної та гідроенергетики, чорної та кольорової металургії, видобувної, хімічної і нафтохімічної промисловості та промисловості будівельних матеріалів.

Особливості впливу агропромислового комплексу на навколишнє середовище. Транспортна система як джерело забруднення навколишнього середовища. Система розселення як фактор антропогенного впливу на навколишнє середовище. Урбанізація. Розвиток міст і проблеми використання відходів. Економічна оцінка природних ресурсів. Теоретичні основи економічної оцінки природних ресурсів.

Практичне заняття.

Зміст заняття

1. Сталий розвиток – основа стратегії господарювання в Україні
2. Еколого-економічний стан продуктивних сил регіонів України
3. Шляхи та інструменти сталого розвитку регіональної економіки.
4. Виконання завдань.

Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання студентів виконується у формі реферату на одну з нижче перелічених тем. Він має бути написаний у науковому стилі з логічною послідовністю з урахуванням традиційних правил оформлення:

- Формат сторінок – А4.
- Шрифт та розмір – Times New Roman, 14.
- Міжрядковий інтервал – полуторний.
- Обсяг реферату: 10-20 стор.
- Поля: ліве поле – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє і нижнє – 20 мм (або 25 мм і 20 мм відповідно, в залежності від умов навчального закладу).
- Простий план – 3-4 розділи.
- Список джерел – 10-15 найменувань.
- Заголовки розділів пишуться – великими літерами.
- Заголовки підрозділів пишуться – Маленькими літерами (крім першої).

Перелік тем рефератів

1. Основні критерії розміщення продуктивних сил.
2. Вплив глобалізації і регіоналізації економіки на розміщення продуктивних сил та забезпечення сталого соціально-економічного розвитку.
3. Основні принципи розміщення продуктивних сил, їх суть та значення.
4. Основні фактори розміщення продуктивних сил.
5. Поняття “економічний район”, типи економічних районів, об’єктивний характер їх формування та роль в управлінні економікою і територією.

6. Галузева структура економіки регіону і особливості її трансформації в умовах ринкових відносин.
10. Основні принципи економічного районування.
11. Спеціалізація і комплексний розвиток регіонів в умовах ринкових відносин. Три групи галузей регіонального комплексу.
12. Державна регіональна економічна політика, її суть, мета та основні завдання.
13. Механізм реалізації державної регіональної економічної політики України.
14. Територіальна організація продуктивних сил і територіальна структура господарства.
15. Демографічний і трудовий потенціал України та її регіонів і їх вплив на розвиток і розміщення продуктивних сил (виробництва).
16. Населення України, його динаміка, статеві-вікова структура та регіональні особливості формування.
17. Міське та сільське населення України, його динаміка та регіональні особливості формування. Урбанізація. Функціональні типи міст.
18. Системи населених пунктів та їх типи.
19. Сучасна демографічна ситуація в Україні, її регіональні особливості.
20. Трудові ресурси, структура та розподіл за регіонами та видами зайнятості.
21. Ринок праці та забезпечення раціональної зайнятості населення України, регіональні особливості безробіття.
22. Природно-ресурсний потенціал України та її регіонів, його структура. Економічна оцінка природних ресурсів.
23. Вплив природно-ресурсного потенціалу на розвиток і розміщення виробництва та спеціалізацію економічних районів.
24. Мінеральні ресурси, їх структура, промислові, балансові та загальні запаси, їх значення.
25. Земельний фонд, його структура, проблеми охорони і раціонального використання земельних ресурсів.
26. Водні ресурси, їх народногосподарське значення та проблеми раціонального використання, охорони і відтворення.
27. Лісові ресурси, їх народногосподарське значення, особливості розміщення та проблеми раціонального (комплексного) використання.
28. Рекреаційні ресурси України, їх структура та особливості розміщення.
29. Ресурсозбереження як головний напрям раціонального використання природних ресурсів та підвищення ефективності економіки країни.
30. Господарський комплекс України, його суть, галузева структура і трансформація в ринкових умовах.
31. Виробничий і науково-технічний потенціал України, його регіональні особливості.
32. Міжгалузеві комплекси, їх суть, структура та об'єктивний характер формування.
33. Паливно-енергетичний комплекс, його галузева структура і народногосподарське значення.
34. Вугільна промисловість України, її значення, особливості розміщення, сучасний стан та перспективи розвитку.
35. Нафтова промисловість України, її значення, регіональні особливості розміщення, сучасний стан та перспективи розвитку.
36. Газова промисловість України, її значення, регіональні особливості розміщення, сучасний стан та перспективи розвитку.
37. Нафтопереробна промисловість України, особливості розміщення, сучасний стан та проблеми розвитку.
38. Електроенергетика України, її значення та сучасна структура виробництва і споживання електроенергії. Типи електростанцій.

39. Теплова електроенергетика України, її місце в виробництві електроенергії, основні ТЕС та принципи розміщення .
40. Атомна електроенергетика України, її значення, принципи розміщення, сучасний стан та проблеми еколого безпечного розвитку.
41. Гідроенергетика України, її значення і місце в енергетичному балансі республіки, особливості розміщення. Каскад ГЕС на Дніпрі.
42. Металургійний комплекс , його структура та районоутворююча роль.
43. Чорна металургія України, її значення, сучасний стан і проблеми розвитку.
44. Підрайони чорної металургії України, природні передумови їх розвитку та основні металургійні центри.
45. Кольорова металургія України, її значення, галузева структура, принципи розміщення основних галузей та основні центри.
46. Машинобудівний комплекс , його галузева структура та народногосподарське значення.
47. Основні принципи і фактори розвитку і розміщення галузей машинобудування.
48. Сучасний стан розвитку та особливості розміщення основних галузей машинобудування в Україні.
49. Сільськогосподарське машинобудування України, його значення, галузева структура, принципи і особливості розміщення основних галузей.
50. Транспортне машинобудування України, його значення, галузева структура, принципи і особливості розміщення основних галузей.
51. Верстато- і приладобудування України, їх значення, принципи розміщення та основні центри.
52. Важке та енергетичне машинобудування України, його значення, принципи розміщення та основні центри.
53. Особливості розвитку і розміщення галузей хімії органічного синтезу в Україні.
54. Особливості розвитку і розміщення галузей основної хімії в Україні.
55. Лісова промисловість України: її значення, райони розміщення і проблеми раціонального використання і охорони лісів
56. Деревообробна промисловість України, принципи розміщення і основні центри.
57. Целюлозно-паперова та лісопильна промисловість України: значення, сучасний стан розвитку, принципи розміщення та основні центри.
58. Будівельний комплекс України, його галузева структура і значення.
59. Цементна і скляна промисловість України, їх сировинна база, принципи розміщення та основні центри.
60. Агропромисловий комплекс, його галузева структура і особливості розвитку в ринкових умовах.
61. Територіальна організація та функціональні особливості АПК: спеціалізовані і інтегральні АПК.
62. Зернове господарство України, його значення, структура, динаміка розвитку і зональний характер розміщення.
63. Технічні культури України, їх структура, зональність розміщення та вплив на формування спеціалізованих АПК.
64. Тваринництво України, його значення, галузева структура, зональний характер розміщення та вплив на формування спеціалізованих АПК.
65. Цукробуряковий комплекс України, передумови розвитку, принципи і регіональні особливості розміщення.
66. Сучасні проблеми і перспективи розвитку сільського господарства України.
67. Соціальний комплекс України, його суть, галузева структура і регіональні особливості розміщення.
68. Легка промисловість України, її значення, галузева структура, принципи розміщення і центри основних галузей.

69. Транспортний комплекс України, його галузева структура та народногосподарське значення.
70. Залізничний транспорт України: особливості розміщення, сучасний стан та перспективи розвитку.
71. Трубопровідний транспорт України: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку. Основні нафто- і газопроводи.
72. Автомобільний транспорт України, його місце в структурі транспортного комплексу, сучасний стан розвитку. Основні автомобільні магістралі.
73. Повітряний транспорт України, особливості його розвитку і розміщення.
74. Водний транспорт України, передумови та сучасний стан розвитку.
75. Сітка економічних районів України, їх територіальна структура і спеціалізація.
76. Диференціація регіонів за рівнем соціально-економічного розвитку. Депресивні території України.
77. Донецький регіон: його роль в економічному розвитку України, економічна оцінка природно-ресурсного і трудового потенціалу.
78. Придніпровський регіон: його роль в економічному розвитку України, економічна оцінка природно-ресурсного і трудового потенціалу.
79. Центральний регіон: його роль в економічному розвитку України, економічна оцінка природно-ресурсного і трудового потенціалу.
80. Подільський регіон: його роль в економічному розвитку України, економічна оцінка природно-ресурсного і трудового потенціалу.
81. Північно-Західний регіон: його роль в економічному розвитку України, економічна оцінка природно-ресурсного і трудового потенціалу.
82. Карпатський регіон: його роль в економічному розвитку України, економічна оцінка природно-ресурсного і трудового потенціалу.
83. Північно-Східний регіон: його роль в економічному розвитку України, економічна оцінка природно-ресурсного і трудового потенціалу.
84. Причорноморський регіон: його роль в економічному розвитку України, економічна оцінка природно-ресурсного і трудового потенціалу.
85. Соціально-економічні і екологічні проблеми розвитку регіонів України та шляхи їх вирішення.
86. Сутність і значення міжнародних економічних зв'язків для розвитку економіки України.
87. Економічні зв'язки України з країнами світу.
88. Основні форми зовнішньоекономічних зв'язків України.
89. Експортний потенціал України: значення в розвитку економіки і регіональні особливості його структури.
90. Місце регіонів у формуванні експортного потенціалу України

Методи контролю та оцінювання знань

Під час вивчення дисципліни передбачено проведення вхідного, поточного та вихідного контролю знань, умінь і навичок студентів.

Вхідний контроль проводиться у вигляді усного опитування або письмової контрольної роботи з дисциплін, що передують вивченню даного курсу («Географія»). Поточний контроль передбачає усне опитування, письмові контрольні роботи; тематичне тестування; вирішення розрахункових задач та виконання індивідуальних завдань із їх усним захистом.

Вихідний контроль здійснюється у формі іспиту.

Політика щодо академічної доброчесності

Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) можуть перевірятись на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення

становлять випадки зарахування публікацій Здобувачів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку здобувача він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

Політика щодо відвідування

Здобувач, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату факультету документ, який засвідчує ці причини.

За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, наукова та науково-практична конференція (круглий стіл) тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Методи контролю

Основні форми участі Здобувачів у навчальному процесі, що підлягають поточному контролю: виступ на практичних заняттях; доповнення, опонування до виступу, рецензія на виступ; участь у дискусіях; аналіз першоджерел; письмові завдання (тестові, індивідуальні роботи у формі рефератів); та інші письмові роботи, оформлені відповідно до вимог. Кожна тема курсу, що винесена на лекційні та практичні заняття, відпрацьовується Здобувачами у тій чи іншій формі, наведеній вище. Обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх аудиторних занять, виконання інших видів робіт, передбачених навчальним планом з цієї дисципліни.

При оцінюванні рівня знань Здобувача аналізу підлягають:

- характеристики відповіді: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність;

- якість знань (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;

- ступінь сформованості умінь поєднувати теорію і практику під час розгляду ситуацій, практичних завдань;

- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;

- досвід творчої діяльності: вміння виявляти проблеми, розв'язувати їх, формувати гіпотези;

- самостійна робота: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, вміння отримувати інформацію з різноманітних джерел (традиційних; спеціальних періодичних видань, ЗМІ, Internet тощо).

Тестове опитування може проводитись за одним або кількома змістовими модулями. В останньому випадку бали, які нараховуються Здобувачу за відповіді на тестові питання, поділяються між змістовими модулями.

Індивідуальне завдання підлягає захисту Здобувачом на заняттях, які призначаються додатково.

Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Зокрема, Здобувачи можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг від 18 до 24 сторінок А4 тексту (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна також помістити словник базових понять до теми. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді дидактичного проекту, у формі презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Література, що рекомендується для виконання індивідуального завдання, наведена у цій робочій програмі, а в електронному вигляді вона розміщена на Освітньому сайті КНУБА, на сторінці кафедри.

Також як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь Здобувача у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез виступу (доповіді) на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до початку залікової сесії. Викладач має право вимагати від Здобувача доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає встановленим вимогам.

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи. Позитивна оцінка поточної успішності Здобувачів за відсутності пропущених та невідпрацьованих практичних занять та позитивні оцінки за індивідуальну роботу є підставою для допуску до підсумкової форми контролю. Бали за аудиторну роботу відпрацьовуються у разі пропусків.

Підсумковий контроль здійснюється під час проведення залікової сесії з урахуванням підсумків поточного та модульного контролю. Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів навчальної роботи згідно зі структурою кредитів.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Розподіл балів, які отримують студенти

Змістовий модуль № 1	Індивідуальне завдання	Екзамен	Сума
60	10	30	100

Шкала оцінювання індивідуальної роботи

Оцінка за національною шкалою	Кількість балів	Критерії
відмінно	30	відмінне виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	25	відмінне виконання з незначною кількістю помилок виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (більшість з яких не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
добре	22	виконання вище середнього рівня з кількома помилками (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, посилання та цитування сучасних наукових джерел (серед яких є такі, що не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	20	виконання з певною кількістю помилок (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, наявність посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)
задовільно	18	виконання роботи задовольняє мінімальним критеріям помилок (розкриття теми в основному в межах об'єкту роботи, наявність концептуального апарату роботи, присутність не менше 5 посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Умови допуску до підсумкового контролю

Здобувачу, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова залікова сесія. В цьому разі він повинен виконати додаткові завдання, визначені викладачем.

Здобувач, який не виконав вимог робочої програми по змістових модулях, не допускається до складання підсумкового контролю. В цьому разі він повинен виконати визначене викладачем додаткове завдання по змісту відповідних змістових модулів в період між основною та додатковою сесіями.

Здобувач має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться Здобувачам до початку вивчення дисципліни.

Методичне забезпечення дисципліни

Підручники

1. Гудкевич С.О. Міжнародна економіка: підручник / Харків. - 2021 - 328 с.
2. Балабан П.Ю., Тягунова Н.М., Місюкевич В.І., Михайлюкова Н.І. Торговельна логістика / П.Ю. Балабан, Н.М. Тягунова, В.І. Місюкевич В.І. та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 148 с.
3. Внутрішня торгівля України: монографія / А.А. Мазаракі, В.Д. Лагутін, А.Г. Герасименко [та ін.]. - К.: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2016. - 864 с.
4. Музиченко-Козловська О.В. Соціально-економічний розвиток регіону: підручник / О.В.Музиченко-Козловська, А.В.Симака, І.А.Франів; за ред. к.е.н., доцента О.В. Музиченко-Козловської. – Львів: Новий світ - 2000, 2018. – 192 с.
5. Соціальна географія: підручник / за ред. Л. Немець та К Мезенцева. – Київ : Фенікс, 2019. – 304 с.
6. Регіональна економіка в модернізаційному форматі: підручник/ М. П. Бутко та ін.; за заг. ред. М. П. Бутка. Київ: «Центр учбової літератури», 2021. 432 с.
7. Європейська регіональна політика : підруч. для студентів ВНЗ III - IV рівнів акредитації / [А. І. Крисоватий та ін.] ; за ред. Крисоватого А. І. та Ліщинського І. О. ; Тернопіл. нац. екон. ун-т. Тернопіль : Економічна думка ЗУНУ, 2020. 235 с.

Навчальні посібники

1. Гусева О.Ю., О.В. Воскобоева, О.С. Ромащенко Регіональна економіка: навч. посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій. – 2020, 121 с.
2. Регіональна економіка і природокористування: навч. посіб. / [А. П. Голіков та ін.]; - Харків: ЦУЛ, 2019 - 352 с.
3. Регіональна економіка: навч. посібник / [Заболоцький Б.Ф. та ін.] - Львів "Новий Світ", 2021 .
4. Г. М. Завадський. Регіональна економіка: навч. посібник, вид. Одеса: Гельветика. – 2019 – 556 с.
5. Гетьман О.О., Шаповал М.В. Регіональна економіка підприємства. Київ: Центр навчальної літератури – 2019. - 156 с.
6. Джаман М.О. "Теорія економіки регіонів: навч посібник" – Київ. Центр учбової літератури - 2018 - 384 с.
7. Соляр В.В. Регіональна економіка: тренінг-курс. Навчально-методичний посібник для здобуття вищої освіти. - Харків. Видавництво Іванченко І.С. 2021 р. 173 с.
8. Дмитрієв І.А. Регіональна економіка: навчальний посібник для практичних занять і самостійної роботи студентів закладів вищої освіти / І.А. Дмитрієв, І.Ю. Шевченко. – Х.: Стиль, 2018. – 284 с.
9. Регіональна економіка: тренінг курс: Навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавр галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» / В.В.Соляр, О.В. Анісімова . - Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2021. – 173с.
10. Регіоналістика: географічні основи регіонального розвитку і регіональної політики. Навч. посіб. / О. Г. Топчієв, Д. С. Мальчикова, В. В. Яворська. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. – 372 с.
11. Регіональна економіка: теорія та практика управління : навч. посіб. / [К. М. Бліщук та ін.]; Львів. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2019. 124 с.
12. Малєєва Ю. А., Малєєва О. В. Геоінформаційні технології в управлінні складними системами : навч. посіб. до лаб. практикуму / Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т". Харків : ХАІ, 2021. 79 с.
13. Джаман М. О. Теорія економіки регіонів: навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2022. - 384 с.
14. Економіка та організація підприємницької діяльності : навч. посіб. / [Н. В. Сментина та ін.]; (за заг. ред. д-ра екон. наук Н. В. Сментини); Одес. нац. екон. ун-т. Київ : Гуляєва В. М., 2019. 320 с.
15. Манів З.О. та ін. Регіональна економіка: Навчальний посібник. /З.О. Манів, І.М. Луцький, С.З. Манів. – Львів: Магнолія, 2006, 2011. – 639 с.
16. Козловський В. О., Лесько О. Й. Виробниче та комерційне підприємництво: навч. посіб. ; Вінниц. нац. техн. ун-т. Вінниця : ВНТУ, 2018. 153 с.
17. Основи економіки, підприємництво та економічна безпека: навч. посібник / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини; уклад.: С. О. Стойка, В. О. Стойка; [рец.: В. Ф. Семенов, О. Л. Бурляй, О. П. Кірдан]. Умань: Візаві, 2019. 195 с.
18. Підприємництво в сучасних умовах розвитку України: наук.-практ. посіб. Д. А. Антонюк [та ін.]; Запоріж. нац. ун-т. Запоріжжя: ЗНУ, 2018. 409 с.
19. Юрко І. В. Торговельне підприємництво : навчальний посібник / МОН України, Вищий навч. заклад Укоопспілки «Полтавський ун-т економіки і торгівлі». Київ: Центр учбової літератури, 2017. 231 с.

Конспекти лекцій:

1. Заболоцький Б.Ф. Національна економіка. Курс лекцій / Б.Ф.Заболоцький. - Львів "Новий Світ", 2021.- 360 с

Інформаційні ресурси

1. Кохут М. Поняття та значення логістичного потенціалу, як чинник розвитку регіону / М. Кохут // Економіка і регіон. – 2023. - с. 22

2. Мельничук Л. М. Державне управління соціальним розвитком регіонів: реалії та перспективи. Луцьк, 2018. 440 с.

3. Карп'як М. О., Горбова Х. В. Збереження людського потенціалу як основного стратегічного ресурсу розвитку регіонів України в умовах російської агресії. // Регіональна економіка. - 2022. №2(104). - с. 57-62.

4. Смолич Д. В. Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку та розміщення. Економічний форум. 2018. № 2. С. 154-161.

5. Тертишна Л. С. Державна регіональна політика: господарськоправові механізми реалізації : монографія / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Каф. госп. права. Харків : Юрайт, 2020. 170 с.

Інтернет-ресурси:

1. Верховна Рада України: офіційний веб-портал URL: <http://www.rada.gov.ua>

2. Економічна статистика країн світу. URL: <https://knoema.com/>

3. Інститут бюджету та соціально-економічних досліджень: офіційний сайт. URL: www.ibser.org.ua

4. Інститут економічних досліджень та політичних консультацій : URL: <http://www.ier.com.ua/>

5. Бібліотека КНУБА URL: <http://www.library.knuba.edu.ua>

6. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

7. Національний інститут стратегічних досліджень. Наукові публікації, інформаційний сервер. URL: <http://www.niss.gov.ua/>

8. Офіційне веб-представництво Президента України. URL: <http://www.prezident.gov.ua>

9. Світовий банк: офіційний сайт. URL: <http://www.worldbank.org>

10. Урядовий портал України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>